PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
LIBRARY

Mājas Draugs

2. gads | Oktobris, 1951 | 10./20./ nr.

"JŪSU PĀRPALIKUMS TAGAD LAI NĀK PAR LABU VIŅU TRŪKUMAM."
Mākslinieka ANŠA BERZIŅA zīmējums Pāvila 2. vēst. korintiešiem 8. nod. 14. pantam.

MĀCĪTĀJS KĀRLIS SELMERS

TAM DIEVA VĀRDAM NEBŪS RIMT

TICĪBAS ATJAUNOŠANAS SVĒTKOS

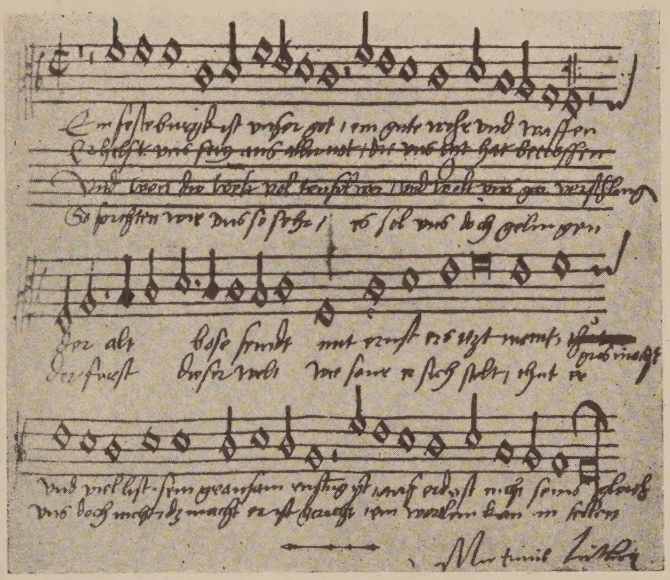

MŪSU TICĪBAS HIMNA ''DIEVS KUNGS IR MŪSU STIPRĀ PILS'' MĀRTIŅA LUTERA ROKRAKSTĀ.

TREŠDIEN, 31. oktobrī ir Reformācijas jeb Ticības atjaunošanas svētki. Tajos luterāņu draudzes atceras dienu 1517. gadā, kad Luters ievadīja ticības atjaunošanas kustību - Vitenbergā, piesizdams pie pils baznīcas durvīm savas slavenās 95 tezes. Ar šo soli viņš atklāti nostājās opozicijā pret tā laika baznīcu.

Luters labi zināja, ka uzsāktais ceļš, viņu var novest uz sārta. Tomēr viņš nebijās. Viņš darīja tikai to, ko pavēlēja viņa pārbaudītā sirdsapziņa un savu pārliecību apliecināja lielajā Vormsas sanāksmē varonīgajos vārdos: ''Še es stāvu, es nevaru citādi!'' Viņš nevar iet pret savu sirdsapziņu.

Kas bija tas avots, no kuŗa viņš smēla šādas varonības spēku? Savā reformācijas himnā viņš dzied: ''Tam Dieva vārdam nebūs rimt, lai trako, kam tīk trakot.'' Dieva vārds bija tas neizsikstošais avots, no kuŗa viņš smēlās sev spēku - Dieva vārds asāks nekā abās pusēs griezīgs zobens. Tas pāršķeļ un uzvar pat visstūrgalvīgākās, neticīgākās sirdis un dod katram, kas tic, jaunu dzīvības spēku. Tādēļ arī Luters deva Dieva vārdu tautai rokā, lai katrs pats tur varētu atrast un saprast Dieva prātu - ka žēlastība un taisnošana nav mantojama caur bauslības darbiem, bet vienīgi caur ticību uz Jēzu Kristu.

''Ir rakstīts!'' - Luters noteikti nostājas uz šī pamata: ''Kur ir Dieva vārds, tur ir arī pats Dievs ar savu gudrību.'' Tāpēc viņš arī noteikti un dedzīgi ir cīnījies lai šis patiesais Dieva vārds kļūtu par kristīgo cilvēku ''kāju spīdekli un gaišumu uz viņu ceļiem,'' un ''lai viņi bagātīgi iegūtu atziņas pilnību un izprastu Dieva noslēpumu, proti Kristu, kuŗā noslēptas visas gudrības un atziņas bagātības... lai neviens (tos).... nemaldinātu skaistiem vārdiem.'' (Pāvila vēst. kolosiešiem 2,2-4).

Ticības lietās Luters turas pie pirmavota, pie Svētajiem rakstiem. Cilvēku teorijas un dogmati maldina, uz tiem nevar ticības ēku celt. Tiem nav droša pamata, tie šķobās. Bet Dieva vārds paliek mūžīgi: ''Tam Dieva vārdam nebūs rimt, lai trako, kam tīk trakot!'' Tas bija viņa lozungs. Tamdēļ viņš pārtulkoja Bībeli savas tautas valodā, un Lutera Bībeles tulkojums kā bāka cauri tumsai un maldu miglai ir gaiši rādījis ceļu uz veco apustuļu baznīcu ne tikai vācu tautai vien. Katrā zemē, kuŗu ir apskalojuši reformācijas spirdzinātāji ūdeņi, Luteram ir radušies sekotāji.

Arī mēs latvieši esam šīs reformācijas kustības mantinieki. Mums daudz ir dots, bet daudz mums arī prasīs. Vai mēs maz apdomājam, kāda svētība ir plūdusi mūsu tautai no svētajiem Dieva vārdiem? Vai mēs vēl tagad neesam Dieva parādnieki par tām garīgajām mantām, ko mūsu tēvi smēluši no Dieva vārdu patiesības un atstājuši mums kā dārgu mantojumu? Bet, lūk, mēs taču dzīvojam modernajā izglītības laikmetā, kam Bībeles vērtības daudzkārt šķiet novecojušās. Tie ir jauni pasaules grēku plūdi, kas apdraud arī mūsu tautas tikumu un svētumu, tie ir iepuvuši augļi pie mūsu dzīves koka.

Mums vēl katram gaišā atmiņā cēlie Atlantijas hartas zelta principi ar tās četrām brīvībām, kuŗu realizēšana dzīvē atdotu dažai labai tautai zaudēto brīvību. Diemžēl, tās vēl nav realizētas. Bet ''reformācijas harta'' savus ideālus īstenoja. Tā uzsvēra vispirms runas brīvību, t.i. brīvību izsacīt savus ieskatus, līdzi spriest, ko redzam Lutera 95 tezēs. Tad reliģisko,- t.i. apziņas un pārliecības brīvību. Trešķārt brīvību no nabadzības, jo Roma uzskatīja nabadzību par tikumu, caur kuŗu pat pestīšana mantojama. Un beidzot brīvību no bailēm. Katrs baidījās no šķīstīšanas uguns ciešanām, tāpēc arī nekas nelikās par daudz maksāts, lai izpestītu dvēseli no uguns liesmām.

Arī kāroto mieru pēc ilgām cīņām Luters atrada Dieva vārdā: ''Taisnais dzīvo no ticības.'' Taisnība Dieva priekšā nav cilvēka nopelns. Tā ir Dieva žēlastības dāvana. - Ak, kāda milzīga starpība starp laika posmiem pirms un pēc Lutera! Cik skaisti stāvēt tādā ticībā un raudzīties nākotnē bez kādām bažām un bailēm, jo mēs esam gaismas bērni un mūžīgās dzīvības mantinieki.

MĀCĪTĀJS K. KRONIS

Mūsu maize

PĻAUJAS SVETKOS

"JEZUS SACĪJA VIŅIEM: ES ESMU DZĪVĪBAS MAIZE. KAS PIE MANIS NĀK, TAM NESALKS..." (Jāņa ev. 6,35)

KAD kāda diena ietumst vakarā un kalendāros raksta jau kādu no pļāves laika datumiem, es pāri rietā nosarkušiem tālumiem raugos projām debesīs, lai redzētu savu dzimto malu un domās paejos gabaliņu turp, zinādams, ka man neviens to neliegs, jo atmiņas ir tās, ko nevar okupēt vīri ar asiņainu zvaigzni pie cepures, ne ceļā uz tām aizstāties zilipelēks žandarms.

Nāk un iet gadi, un mijas, aiz manis paliek krusta ceļi kā no bēguļa vezuma atraisījusies, zemē izlocīta virve un ceļš uz nākamo dienu, aizņemoties dzejnieka izteiksmi, ir "nenospraudīts, nezināms." Bet ir kāds vakars rudens pusē, kad es stāvu kādā pagalmā latviešu zemē un klausos, kā tālu uz priekšu - uz Rīgas pusi - pa labi un kreisi aiz mežiem, stiprumā mainīgi dunēdamas, brīžiem baigi lāktīdamas, maļ kaŗa patmales, bet šo šauro zemes strēli, kas kā pamests, aizlauzts cīnītāja zobens vēl mēģina durties abās pusēs garām auļojošo naidnieka pulku spēkos, liekas, gribētu saberzt kāds šausmīgs klusums, kas dziļāk kā jūŗa un augstāk kā kalns klājas pār pamestajām mājām un atstātiem laukiem. Tik vēja vērpete kādreiz sagriežas tam cauri, ar troksni atsviezdama neaizslēgtas istabu durvis vai iekaucas kā atpakaļ atdzīts suns un vakaru pamalē, šķiet, sajaucas saules rieta degšana debešos ar to asiņaino gaismu, par kuŗu ir runa pazīstamajā kaŗa dainā un zem šīm liesmām kūp tas uguns loks, ko no latvju zemes sētām un siena šķūņiem upmalā sakūra mūkošo kaŗa dēkaiņu rokas.

No tās dienas man acīs iegūlies sen noplauts, bet juklīgajās dienās nesavākts palicis vasaras kviešu lauks kā gaiši dzeltens no kāda pleca atrisis zīda lakats, kas iekritis Latvijas rudens palsumā un ko nevaļā pametuši nepaceltu braucēji, spiesti steigties svešumam pretī. To atstāja saimnieks, kuŗa pajumtē pārlaidu pēdējās naktis pašu draudzē, vīrs, kas līdz ar dažu labu citu šinī rudenī, gribēdams tikai savām divi rokām veikt vairāku arāju darbu, kādreiz neveica nenieka. Tur bija ļaudis, kuŗu dvēseles kā kliedziens gāršā dziļi atbalsojās laikmeta nemiers un bailīgums, bet kuŗu stājā un rīcībā bija tāds miers, itkā no zemes dibināšanas dienām pasaulē nekas nebūtu mainījies uz ļaunu. Tie steidzās novākt vēl savas druvas un kult, kad apkārt citos pagastos jau viss bija pamests un pusteciņus iedami, kabināja pie arkla dīseles savus kumeļus, lai ar skubu dzītu vēl vienu un vēl vienu vagu, lai pagūtu apsēt vēl vienu un vēl vienu tīruma stūri ziemājiem, ja varbūt tiešām nāktu ļaunākais, kad viņi nevis sagaidītu atgriežamies savas saimnieces un bērnus, un kustoņu pulkus, kas, piesardzības dēļ, jau bija sūtīti prom, bet ja viņiem pašiem nāktos jūgt arkla vilcējus pēdējā vezumā, kas puspiekrauts stāvēja šķūnī. Bet varbūt tā nebūs... Tā bija sīksta cilts, kas tiepīgi tiecās abām rokām un sirdi pēc rītdienas, kad katrs acumirklis bija pilns kā sabiedrisko ēku pamati ieraktu lādiņu, kuŗi uzliesmos pēc pavēles, kas domāja tikai dzīvības domas, nelikdamies daudz zinis par tumšo klaboņu, kādā abās pusēs tālu uz priekšu dzirdēja griežamies nāves patmales. Tie pat nelikās sērojam, ja kāds no dzimtas bija austrumos kriţis, asaras noslaucīdami nakts tumsā, dienu vaigu apklādami sīkām rūpēm un zemes domām.

Un tad pienāca diena, kad arī viņiem neļāva vairs braukt uz tīrumu, bet bruņoti svešinieki ar mūsu laukmalā grieztu kārkla spieķi nepielūdzami norādīja - uz svešumu, un smagā pistole pie to vidusjostas karājās kā zīmogs, kas šo pavēli apstiprina. Nakts vidū bija pavēle celties, bet tikai rītam svīstot, iečīkstējās šķūņa lielie vārti un nodimdēja staļļa sliekšņi, pēdējo reizi pie tiem atsitoties kāda dūkaiņa vai bēŗa pakavam.

Ļaudis tikpat mierīgi cēla pēdējos maisus vezumā, itkā būtu jāposas uz vistālāko sējas gabalu vai dzirnām, tik kustības bija smagākas un mans saimnieks vēl gāja no vienas telpas otrā, kaut nekā nevajadzēja, stāvēja pie dārza eglīšu dzīvžoga un skatījās dzeltenājā kviešu laukā, kur sasietie kūļi palika nepacelti, neslieti statos.

Varbūt šis vīrs domāja par dienišķo maizi, ko no bērna kājas bija mācījies gūt ar pūlēm un sviedriem vaigā, varbūt vēl par kādu citu, kuŗas nepietrūkst arī tad, ja apcirkņos sāk klaudzēt tukšums, par maizi, par kuŗu viņš sen atpakaļ bija mācījies lasīt kādā vecā, lielā grāmatā, kuŗas apdriskātie, nomelnējušie koka vāki glabāja lapas, kas ilgus laikus stāvot bija sadzeltējušas kā izkaltušas bērza tāsis un kur vecmodīgos, izlocītos burtos bija rakstīts par dzīvības maizi. Šī grāmata laikam gan ilgi bija stāvējusi plauktā aiz lauksaimniecības rakstiem, pašu tautas un daža pasaules klasiķa greznā sējuma slēpusies. Kā daudziem, arī tās pēdējam īpašniekam laikam biežāk bija pieticis tās maizes vien, ko audzē zemes klēpis.

Bet tanī dienā es redzēju abas maizes viņa galdā: brūnganos, vēl pavisam neatdzisušus klaipus no vakarvakara cepiena, no kuŗiem vērsmoja pretī zemes briedīgais spēks un krāsns siltā laipnība un veco grāmatu tumšos koka vākos, kuŗas tāšu dzeltēnās lapas veclaicīgā, pagŗūti lasāmā rakstā glabāja vārdus par dzīvības maizi. Nu, kad vienas varēja arī pietrūkt, ievajadzējās atkal tās otras.

Mēs sadevāmies rokas un izšķīrāmies, pateikušies viens otram par to labu, ar ko cilvēks mēģina kalpot savam tuvākam un vēlējuši viens otram visu labu un braucām - neziņai pretī. Daudzi brauca mūsu pulkā no cilts, kas spītīgi ticēja dzīvei arī nāves ēnā. -

Ik gadus, kādā vakarā, kad

kalendārs rāda jau kādu no pļāves laika datumiem, man acīs dus viņa dzeltēnais kviešu lauks ar nenokoptajiem kūlīšiem kā simbols dieniškās maizes bēdām. Un tad es atmiņās eju viņa goda istabā, lai tēvtēvu bībelē šķirtu Jāņa ev. 6. nodaļu.

Dieniškā maize! Un - dzīvības maize!

Vēl kāda pagātnes aina - trīs gada ceturkšņus vēlāk, kad ēnas pēc rieta stundas liekas krītam pagalma maurā ne no ēkām un saltums kāpjam ne no tuvējā purvāja aiz dzelzceļa stigas, bet Alpu kalni šķiet nogulstamies visam pāri, kaut viņu sniegotās galotnes, mākoņos satinušās, itkā ieaug tieši vakara debesīs. Svešie kalni nogulst arī pār mazo, pussakritušo būdu dārza malā, kur sev pajumti pagaidām saklaudzinājis kāds ārzemnieks. Pie sienas karājas apvalkāti goda svārki, kuŗu kabatā ir apliecības par augstām skolām un augstiem amatiem. Bet tagad viņa vienīgais darbs ir - ar asu aci nomērot atlikušo gabaliņu maizes līdzīgās daļās, lai vienādas iznāktu šķēles arī rītam, parītam... kas zina, cik ilgam laikam, jo nu neviens nezina pateikt, kad un kā varēs tikt pie nākamā klaipa. Tā nav mūsu lauku māju saimnieces abrā labi izrūgusī, krāsns siltuma caurcauri izkveldētā, šūnainā, labā maize, tā ir mazliet sāļa un mazliet līpīga un ķep pie naža, reizēm birzt un krīt lielām druskām zemē. Svešzemnieks noliecas un rūpīgiem pirkstiem lasa lielākās druskas, lai sabērtu tās šķīvī atpakaļ.

Un kad vairs nevar nekā redzēt pa mazo lodziņu, kam rūts vietā koka aizbīdnis, viņš atdomā savā dzīvoklī skapi ar stikla durvīm, aiz kuŗām kā sastinguši zeltīti un sudrabaini viļņi mirdzēja daudzu sējumu liektās muguras viņa bibliotekā. Autoriem bija slaveni un daudzināti vārdi. Bet atmiņās roka netveŗ pēc tiem, netīk šovakar lasīt ne gudrus, ne skaistus vārdus, tie nepalīdz; un vajaga kādu sevišķu, kādu stipru, kādu labu, kādu pārcilvēcīgu vārdu, kas palīdzētu tagad izturēt dzīvi, kur nāve, vēl nerimstot otrā pasaules kaŗa pēdējo šāvienu atbalsīm, ir tikpat kā visu saplosījusi, cīņu dūmos un asinīs notriepusi briesmīgu vārdu, kas palīdzētu pašam sevi nepazaudēt, kad tik daudz jau zudis. Un viņš sniedzas pēc grāmatas, kas kopš viņa tēva jaunām dienām stāvējusi maz šķirstīta, kuŗai goda vieta skapī aiz slīpēta stikla durvīm, ne dzīvē. Viņš mēģina atcerēties kādu teikumu, kas neticamas, bet nepieciešamas lietas apgalvo un pierāda par iespējamām. Teikumu, kas nīcības baigajā lokā vēstītu dzīvības gaismu. Bet veselu tādu neizdodas atsaukt amiņā, viņš tikai satver vienu, otru, trešu vārdu, - kā druskas, kas no nogrieztā rieciena bira uz šķirbainās grīdas. Jā, viņš l a s a d r u s k a s no dzīvības maizes.

Daudzi prasa dzīvības maizes arī tagad. Bet ir arī ļaudis, kas aizmirst, kas nezina un kas ir vienkārši par laiskiem, lai meklētu dzīvības maizi. Un galvenais - kas tas ir: dzīvības maize? No kuŗa apcirkņa tai sējas laikā grābti graudi, kuŗā zemes malā, kuŗā debess pusē lauks, kuŗa trūdā tā knietusi kā sēkla, spraukusies asnos dīgstot, riesusi vārpas un pret rudeni krājusi sevī jaunu graudu saldumu, kas tās baltos laukus nokopis pļāves dienā un sakrājis šķūņos, kuŗš melderis tvēris pēc kalta, asināt tai savus dzirnakmeņus, kādā krāsnī tā cepusies un kas tas par galdu, no kuŗa to pasniedz?

Ak jā, tā itkā ir un atkal itkā nav rada mūsu maizei. ''Es esmu dzīvības maize,'' teicis Kristus par sevi. Un ja tā, tad arī tā ir dusējusi mūžības klēpī kā dziļā apcirknī, tā ir Lielā Saimnieka rokas izsēta šinī dzīvē, lai kā viena cilvēka dzīvība dīgtu, augtu un nobriestu graudu vārpā, arī tai ir pienācis pļāves brīdis un tā ir samalta nāves baisajās dzirnās un dusējusi nolikto laiku zemes tumsas kambaŗos, tās redzamo zīmi pa laikam mēdz likt mūsu rokām turamā un acīm redzamā sudraba šķīvī uz altāŗa dievnamos. To aicināti sev ņemt visi, kam ikdienas un kailās dzīvības vien nepietiek, kas - pa mūža vārtiem šinī saulē ienākuši, aizmūža vārtus no tās ejot vērdami, grib palikt kādā mūžīgā, nebeidzamā dienā, būt reiz tur, kur Dievs savu saimi mielo pie debesu galdiem.

Dzīvības maize! Nē, Kristus nesaka: ''Man tāda ir'', bet ''Es esmu tā.'' Mums jābūt vienotiem ar Viņu, mūsu gara dzīvei jāpaliek nepārtrauktā saskarē ar Viņa personības dievišķo spēku. Ne Viņa vārds vien, zem kuŗa kā savas pārliecības kādreiz jāparakstās dokumentos, ne Viņa vārdi, kuŗos izteikta mācība par šo dzīvi un mūžību un ko mēs atzīstam un pieņemam, ne arī šī mācība, no grāmatu patiesības pārvērsta dzīves īstenībā mūsu laicīgā mūža gājumā, bet Viņa personība, no kuŗas katru dienu visa radība mūsu apziņā izceļas kā jauns, vēl nebijis, apsolīts brīnums, šīs personības dievišķā daļa ir pielīdzināta maizei, ar ko sevī uzņemam nemirstību.

Kad kādai dienai, pie kuŗas vietas kalendārā raksta jau pļāves laika datumu, ietumstot vakarā, man acīs dus nenokoptais kviešu lauks manā dzimtajā malā un atvērta evaņģelija nodaļa uz galda palikušajā vecajā Bībelē atstātā mājā, es zinu, ka cilvēki ik rudeņus iet laukos, sasiet labības kūlīšus visā pasaulē. Es domāju, ka latvju ļaudis arī tagad katrs, ko vēl nav aicinājis pie sevis Dievs, ēd savu dieniško maizi, lai kur un lai kādu, svešumā, dzimtenē, pat austrumu vergu moku ceļos tam pasviež viņa bada normu. Bet mēs visi zinām, ka tās ir par maz, lai reiz cilvēks nesabruktu nespēkā nīcības priekšā. Mēs vispār nekad neesam spējuši ar savām rokām tik daudz maizes saturēt, vēl mazāk sapelnīt, lai tā būtu dzīvības maize. No zemes augļiem mēs dzīvojam šodien, rīt un dažu dienu, bet tos reiz likuši malā, aizejam paši palikt par zemi un mūžības mums tad nav. Vajaga vēl kādas citas no maizēm, tās, kuŗa minēta Jāņa evaņģelijā, no kuŗas baudījuši, spēsim mūžību sev iegūt.

Kad pēdējā dona būs sakaltusi un jaunu riecienu vēl tikai solīs, mums pārpārēm pietiks no spēka, ko gūsim, būdami vienoti ar Viņu, dievišķo personību, kas ne tikai divpadsmit, bet visiem saviem mācekļiem, virs zemes neskaitāmajam pulkam apliecina:

''Es esmu dzīvības maize.''

KAD TUKSNESĪ MAN STAIGĀT LIECI, ES PAKLAUSĪŠU TICĪGI, TU MANIM DEBESS MAIZI SNIEDZI, NO KĀLNA UPEM DZIRDĪSI GAN BRĪNIŠĶĪGI TAVI CEĻI, BET VISI SVETĪBAS IR PILNI, ES MIERĀ, KAD TU TUVUMĀ. KO TU AR ZELTA KRONI ROTĀT, PĀR ZVAIGZNĒM GRIBI CELT UN GODĀT, TO TU PAPRIEKŠ VED DZIĻUMĀ. (Dz.grām. 130,4)

ARTURS PRIEDĪTIS

Prāts un ticība

II.

LAI cik loģiskā dedukcijas ceļā intelekts nonācis pie kādas patiesības, vienmēr vēl paliek pāri atstatums starp slēdzieniem un pieredzi. Un te nu nāk palīgā tas, ko mēs saucam par ticību. Domāšana atstāj patiesību ārpus mums. Lai patiesību iegūtu par savu īpašumu, mums tai vajaga ticēt. Ticība neprasa prāta pierādījumus un tomēr balstās uz pārliecību. Arī prāts piedalās šīs pārliecības radīšanā. Ir galīgi aplam iedomāties, ka prāts ticībai allaž opozicijā.

Taisni prāts ir tas, kas pēc rūpīgas analizes un kritikas, ja vien tas spēj saskatīt pats savas robežas un neizslēdz citu kriteriju sniegtos pierādījumus, beigās tomēr šīs patiesības akceptē un pieņem par aksiomatiskiem stūrakmeņiem, uz kuŗiem tas tālāk var celt savu loģisko, intelektuālo pasaules uzskatu ēku.

Prāts un ticība n e k a d nav ienaidā - abi sadarbojas un viens otru papildina. Nav pasaules uzskata, lai tas būtu spirituāls vai materiālistisks, kuŗa celšanā nepiedalītos a b i elementi. Un vienmēr prāts ir tas, kas ceļ ēku uz ticības pamatakmeņiem. Neaizmirsīsim, ka arī materialistisko zinātņu ēka celta uz aksiomatiskiem pamatiem. To mums apliecinās ikviens nopietns zinātnieks.

Visos gadījumos ticība ir s p ē k s (aktīvs dvēseles stāvoklis) un prāts tikai f u n k c i j a vai instruments, kas šim spēkam kalpo. Šādā nozīmē arī ateists ir ticīgs. Prāts viņam nespēj pierādīt, ka Dieva nav. Prāts tikai kalpo viņa ticībai, uz tās pamatiem celdams ateistisku pasaules uzskatu.

* * *

Ne skeptiskam, nedz lētticīgam cilvēkam ticības nav. Taču skeptiķim jau ir vingrināts prāts, kamēr lētticīgajam tas palicis neattīstīts. Skeptiķis n e g r i b ticēt, n e g r i b savu ticības spēku vingrināt un attīstīt, lētticīgais to nemaz

n e v a r, iekams tas nav attīstījis savu prātu, kas ticībai spētu kalpot. Tāpēc skeptiķis ticībai atrodas tuvāk nekā lētticīgais.

Ticība ar lētticību ir mūžīgas pretinieces. Viena ir spēks, otra liecina nespēku. Kur ir viena, tur otras nevar būt. Ticība iegūstama tikai par augstu cenu. Mēs nevaram nevienai patiesībai ticēt, iekams to neesam ar prātu apšaubījuši. Šaubas vienmēr nāk pirms ticības. Tikai lētticība var iztikt bez šaubām. Tāpēc tā arī ir tik nepastāvīga un šaudīga.

Tomēr šaubas (skepticisms) nekad nedrīkst būt vairāk kā tikai metode patiesības konstatēšanai. Ja prāts netiek tālāk par apšaubīšanu, tad tas ir palicis pusceļā. Instruments gan ir uzasināts, bet vēl atliek iemācīties, kā tas pielietojams. Skeptisks cilvēks arī raksturā parasti mēdz būt neapņēmīgs. Viņam trūkst gribas lemt, trūkst gribas ticēt tiem pierādījumiem, kuŗus dvēsele no dažādiem avotiem saņēmusi un kas no šaubām pārbaudīti.

Mums jāapzinās, ka ticības spēks, kā visi spēki, aug tikai vingrinājumā. Katrs vingrinājums, īpaši sākumā, prasa gribas piepūli. Tāpēc roku rokā ar prāta attīstību jāiet gribas spēka attīstībai, citādi cilvēks spiests palikt uz skepticisma pakāpes. (Jautājums par gribas spēka un ticības spēka sakarību tuvāk aplūkots amerikāņu filozofa un psīchologa Viljama Džēmsa grāmatā "The will to believe" un citos viņa darbos).

Parasti gan, par ticību runājot, mēs domājam nevis šo dvēseles spēku pašu par sevi, bet gan ticību visaugstākās katēgorijas patiesībām, t.i. reliģiskām patiesībām. Šādā gadījumā mums jānostāda pretstatā nevis prāts un ticība (mēs jau atzinām, ka šāds pretstats neeksistē), bet gan filozofija un reliģija.

Filozofija nodarbojas ar abstraktiem principiem, reliģija meklē pamatprincipu, kas nav abstrakts, bet dzīvs, konkrēts un personīgs. Abstrakti principi interesē tikai filozofus, dzīvais pamatprincips visu pasauli, ieskaitot filozofus. Filozofija pārtiek no intelekta, reliģija no kāda cita elementa, kuŗš gan ir irracionāls, bet kuŗš tomēr ir fakts, daļa no cilvēka dabas, dziļa un dziļāka par visām citām tieksmēm un tendencēm, no tām pilnīgi neatkarīga un patstāvīga.

Velti reliģiju vēsturnieki, primitīvās reliģijas pētīdami, mēģina katru reliģisku ticējumu izskaidrot ar kādu sociālu vajadzību vai higienisku nepieciešamību, ar kādu slepenu racionālas dabas cēloni, kas tikai pienēmis reliģisku formu. Reliģiskais sentiments ir un paliek pamatfainomens, aiz

kuŗa nav iespējams atrast citus, ārpus reliģijas stāvošus cēloņus (sk. Rudolfa Otto "Das Heilige").

Filozofija šim pamatfainomenam tāpat kalpo kā prāts ticībai. Labs piemērs tam atrodams Ap. Pāvila rakstos. Arī Ap. Jāņa teksti ir pilni visaugstākās, īstākās filozofijas. Filozofija var gan eksistēt bez reliģijas, tāpat kā prāts bez ticības, bet tad tā ir kā ierocis, kas paliek neizlietots, kā bulta bez stopa. Filozofēšaņa pati par sevi ir tikai ieroča asināšana. Bet arī filozofijai, tāpat kā prātam, no kuŗa tā pārtiek, ir savas robežas. Visaugstākām patiesībām, kas ir irracionālas, filozofija var gan tuvoties, bet nespēj tās sasniegt. Tāpēc arī Sv. Rakstos šīs patiesības neslēpjas burtos, vārdos un teikumos, bet a i z vārda, z e m vārda, s t a r p vārdiem. Un ne jau prāts ir tas, kas šīs patiesības uztveŗ un izprot.

Velti prasīt intelektam kādas ziņas par Dievu. Kas to dara, tas aizmirst, ka a c s r e d z s a u l i t i k a i c a u r t o g a i s m u, k u ŗ a s a v o t s i r s a u l e. Arī D i e v u m ē s v a r a m r e d z ē t t i k a i V i ņ a p a š a g a i s m ā. Lai intelekts varētu saņemt kādas ziņas par Dievu, tam jābūt ar Dievu piepildītam, piesātinātam, citādi tas To velti meklēs. Bet taisni to daži cilvēki no intelekta prasa, aizmirsdami, ka tur, kur gaismas nav, var būt tikai tumsa.

Tiklīdz reliģija filozifiski izdibināma, t.i. ar prātu izskaidrojama, tā mitējas būt par reliģiju. Paturot vērā starpību starp prātu un saprātu, varam teikt: vienmēr un visos laikos reliģija prātam ir bijusi tikai ģeķība, un tomēr šinī ģeķībā izpaužas visaugstākais saprāts.

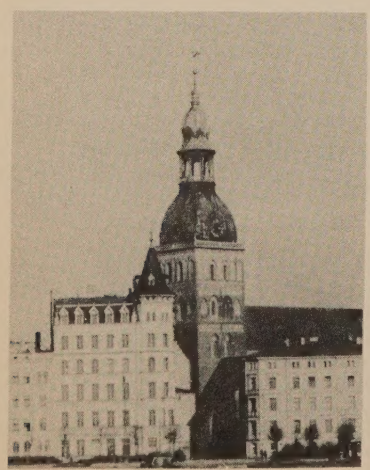

PROF. K. KUNDZIŅŠ

Patiesība uzvar

VEROJUMI.

II.

Šķiet man visupirms nāk prātā daži gadījumi, kas stāv sakarā ar svētīgajām sanāksmēm Britu zonas "studiju centrā", kas ar Luterāņu Pasaules Federācijas (amerikāņu baznīcas) pārstāvju pūlēm tika nodibināts Getingenas tuvumā. Sākumā viens otrs ar zināmām šaubām skatījās uz šo pasākumu, spriezdams: kas tur labs iznāks? Vai tie nebūs tikai gadījuma ļaudis, dažādu "labumu meklētāji", kas tur sanāks kopā, izmantodami brīvā ceļa un apgādes iespējas, kārodami pārmaiņas un izklaidēšanās? Varbūt viens otrs klausītāju starpā, sevišķi sākumā, arī piederējis pie šādu ļaužu kategorijas. Bet drīz izrādījās, ka apmeklētāju sastāva seju noteica pavisam cita veida ļaudis. No ārienes skatoties, tie pārstāvēja visādus nogrupējumus, vecumus un arodus: tur bija jaunieši un pusmūža ļaudis, bijušie kaŗa vīri un inteliģento profesiju pārstāvji, studenti un studentes, skolotāji un skolotājas. Bet gandrīz visus vienoja vēlēšanās, tikt skaidrībā pašiem ar sevi un rast ko vērtīgāku nekā parastās nometņu dzīves tukšumu, atraisīties no nenozīmīgās un rūpju pilnās ikdienas, arī no savā mazā "es" ar tā sīkiem priekiem un sāpēm, un Kristus vadībā rast dzīves saturu un mērķus, kas nekad nepievilš.

Kāda skolotāja, kas dzimtenē bij pieslējusies kreisajam novirzienam, laikam domādama, ka tas sirsnīgāk iestāsies par dzīves grūtdieņiem un sociālo taisnību, un kas tagad stāvēja pie savu bijušo illūziju drupām, sāka aptvert, ka to, ko viņa velti meklējusi, bagātīgi dod Kristus un viņa evaņģelijs, un kautri jautāja, vai arī viņai nebūtu vēl iespējams kļūt derīgai, bērniem mācot Kristus ceļu. Lai ļaujot strādāt svētdienas skolā! Kāds invalīds liecināja: esmu visu zaudējis, uz ko kādreiz bijis domājis savu nākotni celt. Esmu kļuvis par nožēlojamu kropli, kas šķietami nekam vairs nav derīgs. Bet klausoties Mūžības vārdos, mani apņēma atkal kāds gaišums. It kā pats Dievs man būtu piestājies. Dzirdēju itkā Viņa balsi, kas teica: man tu vēl vari derīgs būt arī ar savu kroplo miesu. Vai Kristus nav teicis: "Izejiet uz pilsētas ielām un lielceļiem un vediet iekšā, kādus atrodiet: tizlus, aklus un kropļus, lai mans nams kļūtu pilns" (Lūk. 14,11-23). Tādus un līdzīgus piemērus varētu vēl pavairot. Un dienas, kas nāca, rādīja, ka pārdomām un atziņām sekoja arī darbi. Imbshauzenas sanāksmes radīja jaunu dzīvību. Sirsnīgāks un sekmīgāks kļuva darbs svētdienas skolās. Studenti diskutēja tālāk radušās problēmas. Citi aktīvi iesaistījās nometņu draudžu darbā. Kāds inženierzinātņu students M.O. ar savu darbību kādā nomaļā nometnē, kas bija viena no visbēdīgākam ārējās iekārtas ziņā, uzkūra gara uguni, kuŗas siltumā ilgu laiku sildījās jauni un veci: radās bērnu koris, svētrītu stundas un c. Pieminams arī medicīnas students, vēlāk doktors B., kas atrada prieku, vaļas brīžos apstaigājot lielpilsētas Hamburgas hospitāļus, nesot saslimušajiem tautiešiem svētku sveicienus un mazas veltes un līdz ar to dzīvu pierādījumu, ka viņi nav aizmirsti.

Atceroties gara impulsus un apņemšanos, kas toreiz daudzos radās, gribas ticēt, ka tas pats gaišais Kristus spēks viņus nav atstājis arī tagad, kur tie pa lielākai daļai izklīduši kur kuŗais, ceļ jaunu dzīvi, šeit U.S.A. un citos kontinentos.

Viss tas rāda, ka mūsu laiki pazīst arī vēl citu dzīvi, nekā tikai skumjas pēc zudušā un bezcerības tumsu. Vai tie nav stari no Mūžīgās rīta gaismas, par kuŗu dziesminieks saka, ka tā ir atspīdums no Dieva vaiga?

PRĀVESTS A. BIRZNIEKS

DZĪVAIS UN SPĒCĪGAIS DIEVA VĀRDS

(SAKARĀ AR LATVIEŠU BĪBELES SVETKIEM)

LATVIEŠI ciena Bībeli. Vislabākā liecība tam latviešu Bībeles svētki, kas reizi gadā tika noturēti ikvienā Latvijas baznīcā. Šo svētku dievkalpojumi bija kupli apmeklēti. Ar svētku sprediķi tajos piedalīties tika aicināti mūsu ievērojamākie runātāji. Tā ar saviem Bībeles svētku spredikiem tautas piemiņā palicis mācītājs, rakstnieks un dziesminieks Juris Neikens. Jaunākos laikos tautā populārs bija Dr. K. Beldavs un citi. Glika pirmais Bībeles tulkojums latviešu valodā ir vispāratzīts notikums tautas gara dzīvē. Bībele arvien ir bijusi goda vietā ikvienā zemnieka mājā un ģimenē.

Kamdēļ šī cieņa? Bībeles vārds un uz viņa pamatotais sludinātais vārds ir tautas veidojis par kristīgām tautām un cilvēkus par kristīgiem cilvēkiem. Bez Bībeles vārda tas nebūtu noticis un nenotiek arī tagad, kur nekristīgās tautas top par kristīgām. Bībele mums atklāj Dievu Tēvu un apliecina Jēzu Kristu pasaules Pestītāju. Bez šī Bībeles vārda mums zustu skaidrība un drošība par Dievu, mēs nepazītu arī to "uz ko tautas cerējušas." Un jā arī Bībeles raksti dažādi tulkoti un izprasti, ja arī kristīgās konfesijas bieži vien ir dalītās domās par Bībeles teksta pareizo tulkojumu un izpratni, taču Bībele ir un paliek grāmata, kas nelīdzinās nevienai citai grāmatai. Tā ir grāmata, kuŗā "svētā Gara spēkā Dieva cilvēki ir runājuši." Un ko tie ir runājuši, tas paliek teikts visiem laikiem. Bībele tādēļ nekad nenoveco. Viņa ir arvien jauna un viņas vārdā arvien ir sadzirdama dzīvā Dieva balss. Tamdēļ, tiklab viņas, kā arī viņā pamatotais sludinātais vārds arvien ir dzīvs un spēcīgs vārds.

Kā gan mēs pastāvētu bez šī vārda? Kas spētu mūs tā balstīt, kā dzīvais Dieva vārds; kas spētu būt tik spēcīgs tiesātājs? Mēs zinām, ar ko Jēzus salīdzinājis vīru, kas viņa vārdus dzird un dara. Tas ir vīrs, kas savu namu ceļuz klints, ko nekādas vētras un ūdens straumes nespēj sagraut. Tie ir cilvēki, kuŗu dzīvei ir drošs un stiprs pamats. Kā mēs un mūsu draudzes pastāvētu, ja tām nebūtu vairs Dieva vārda, kas tās stiprina, iepriecina un vada? Laiku maiņās un briesmās, arī personīgās dzīves nelaimēs un sarežģījumos Dieva vārds arvien bijis tas, kas stiprinājis sirdis un tās iepriecinājis visdrūmākajās dienās. Dieva vārds ir dzīvs. Tas spēj balstīt mūs ikvienu visās mūsu bēdās un grūtībās.

Bet Dieva vārds ir spēcīgs nevien mierināt un stiprināt. Tas ir spēcīgs arī tiesāt. Dieva vārds ir spēcīgs atklāt visus maldus un visus ļaunumus, arī tos, kas slēpjas domās un sirdīs, un, kā to pats Dieva vārds apliecina, bieži vien ir sajūtams kā "ass, griezīgs zobens." Tas griež un šķeļ, bet ne lai pazudinātu, lai - glābtu. Dieva vārds ir tiesātājs tamdēļ, ka cilvēki neatbilst Dieva vārda prasībām un bieži ir visai tāļu no tām. Tā vai ikkatrs vārds mums var kļūt par tiesnesi, dažreiz ļoti nesaudzīgu un asu.

Dieva vārds runā par ticību Dievam. Vai tas netiesā mūsu neticību, neuzticību, visas mūsu šaubas? Dieva vārds apliecina pasaules Pestītāju. Vai tas netiesā cilvēkus, kas domā paši sevi atpestīt un paredz, ka pasaule pati sevi atpestīs? Bet šāda tiesa ir nepieciešama, lai cilvēks atsvabinātos no savas maldīgās pašpaļāvības un ļautu sevi pārradīt par jaunu radījumu. - Dieva vārds apliecina mīlestību uz Dievu pāri visam citam. Vai tas netiesā cilvēkus, kas uzticas mantai, gudrībai un citiem elkiem? Dieva vārds aicina tuvāku mīlēt, tam kalpot un svētīt to, kas mūs nolād. Vai tas nesoda un nenotiesā tos, kuŗus vada atmaksas domas - "aci pret aci un zobu pret zobu"? Kas gan varēs visu to aprakstīt, kā Dieva vārds tiesā! Ikviens būsim piedzīvojuši, cik brīžiem ass ir Dieva vārds, un kā viņš griež mūsu sirdī. Bet kā mēs pastāvētu un kā mēs kļūtu par Dieva ļaudīm, ja Dieva paša vārds mums neatklātu mūsu neticību, mūsu ļaunumu? Dieva vārdam vajaga mūs tiesāt, lai mūs atbrīvotu no posta, kādā slīkstam vai varam slīkt, lai mūsu dvēseles dziedinātu un mūs no tumsas celtu dzīvības gaismā.

Jaunam mācītājam dažkārt liekas, ka tam no savas puses vai nu ar savu spēku, vai bardzību, jāpiešķir Dieva vārdam efektīvāks spēks, lielāka iedarbība. Ar laiku, tomēr arī tāds efektus mīlētājs mācītājs ievēro, ka Dieva vārds pats tiesā un daudz nesaudzīgāk, vēl pamatīgāk un iedarbīgāk, kā mēs to spējam. Dieva vārdā ir spēks mūs balstīt vairāk kā cilvēks to spētu. Dieva vārda patiesība arī pati pārbauda un tiesā vairāk, kā mēs to varam iedomāties.

Kopā ar visu plašo kristīgo draudzi mēs pateicamies Dievam par viņa dzīvo un spēcīgo vārdu, ko viņš mums piešķīris, bet mēs vēl tālu esam no tā, ko vērojam šejienes luteriskajās draudzēs. Pirms katra dievkalpojuma še pieaugušie draudzes locekļi sanāk uz Bībeles stundām, kur mācās Svētos rakstus tuvāk iepazīt. Tas ir pareizi un saprotami. Jo vairāk ar Sv. rakstiem sākam nodarboties, jo vairāk tie sāk mūs pievilkt. Dieva vārdā apslēptā patiesībā bieži vien dziļi meklējama, tikai tad tā atklājas savā pievilcībā un varenībā. Tādā kārtā šejienes draudzes locekļu starpā ir cilvēki, kas apbrīnojami labi pazīst Bībeli un kas Bībeles vārdus arī tiešām liek savas dzīves pamatā. Interesanti, ka cieņu pret Bībeli vērojam nevien šejienes draudzes locekļos, bet bieži vien arī tajos cilvēkos, kas nepieder nevienai baznīcai. Tie ar cieņu runā par Bībeli un atzīst Bībeles mācības nevien par derīgām dzīvei, bet arī nepieciešamām un vienīgām, saskaņā ar kuŗām īsta dzīve veidojama. Līdz ar M. Luteru tamdēļ vēl šodien varam sacīt:

Tam Dieva vārdam nebūs rimt,
Lai trako, kam tīk trakot. Dievs
neļaus savai laivai grimt, Glābs to
vai vārdu sakot. Grib tie mūs mocīt, kaut Vai mūsu lietas raut, Lai
notiek Dieva prāts, Tiem labums
nav nekāds, Mums debess manta
paliek.

(Dz. grām. 488, 4)

MĀCĪTĀJS EDUARDS ZVIRBULIS

Mana pieredze Amerikas lut. draudzē

I.

MĀJAS drauga redaktora aicināts apgaismot dažus jautājumus amerikāņu baznīcas dzīvē, sakarā ar vērojumiem manā aprūpē esošajās amerikāņu draudzēs, vispirms gribu runāt par draudzes locekļu un mācītāja attiecībām.

Atceros, pirms dažiem gadiem, kad vēl dzīvojām DP nometnēs, kādā Latvijas Ev. Lut. Baznīcas Virsvaldes apkārtrakstā mūsu Archibīskapa Tēvs aicināja mācītājus vizitēt visus draudžu locekļus. Tas bija jauks mudinājums, bet nelikās īsti savienojams ar mūsu garīgās dzīves īpatnējiem uzskatiem un parašām. Tā realizēšanai mums arī neatlika laika aiz izceļošanas.

Amerikāņu draudzēs vizitēšana ir viens no to dziļākajiem konstruktīvajiem pamatiem, un man šķiet tagad nedrīkstētu iztrūkt arī nevienā latviešu draudzē un aprūpes grupā.

Saprotams, draudzes locekļu vizitēšana jeb apmeklēšana nevar būt vienpusīga. Nepietiek ar to vien, ka mācītājs draudzes locekļus apmeklē. Draudzes locekļiem mācītāja apmeklējums arī jāvēlās. Tā nav tikai oficiāla pieklājības vizīte, tā nav arī tikai paciemošanās. Tas ir tuvākmīlestības darbs. Mācītājs uzklausa ļaužu grūtības un bēdas un mēģina tās iespējamību robežās atrisināt. Otrkārt - tas ir dziļi kristīgs reliģisks darbs - kopīgā lūgšanā meklējot spēku Avotā, kura dzidrums un veldze nekad neizzūd - kā garam, tā miesai. Stāvot uz šīs bazes, protams, par savstarpēja kontakta trūkumu, par nepazīšanos savā starpā un par vienības trūkumu nevar būt runas.

Bet, kā jau minēju, šai darbībai jābūt abpusējai. Ko tas līdzētu, ja mācītājs ieradies atrastu durvis un sirdis slēgtas, nevaļīgus ļaudis! Arī es vienreiz esmu palicis tikai pie durvīm. Biju ieradies laikā, kad mājas tēvs ar saviem darba biedriem baudīja ēdienus un dzērienus. Tas, protams, nebūtu mani kavējis ierasties arī citā reizā, bet minētā persona īsi pēc tam mira ar sirds trieku.

Jāatzīst, ka vizitēšana nav viegls un katru reizi arī patīkams darbs, bet, ja to respektē kā nepieciešamu kārtību un ja to tā uztver arī draudzes locekļi, tad vizitēšanai var būt un ir nenoliedzamas sekas kā reliģiskā, tā sabiedriskā dzīvē, ienesot draudzes locekļu un mācītāja attiecībās vairāk svētīga kontakta. Katrā ziņā vecu ļaužu, slimu un nespējīgu apmeklēšanu mājā, vai slimnīcā visi apsveiks. Un tomēr dažs gribēs teikt: vai vizitēšana galu galā aizsniedz savu īsto mērķi? Vai ļaudis nesaista tikai ārējs pienākums pret mācītāju, pret baznīcu, kurpretim īstais ceļš taču ir brīvas, iekšējas gribas izpausme un pašiniciatīva.

Dzīvojot savā dzimtenē, mēs noteikti pastāvētu: vizitēt vienīgi slimos, vecos, nespējīgos, bēdu nomāktos, jo ar pārējiem mēs redzētos gan dievkalpojumos, gan draudzes sapulcēs, gan draudzes sarīkojumos, vai arī dažādās vajadzībās draudzes kanclejā. Mūsu luteriskās stājas dēļ tas arī citādi nebija nepieciešami. Taču, skatoties ar šīs dienas acīm, viss liekas par maz, lai nodibinātu tās draudzības un pazīšanās saites, kādas tik ļoti būtu vajadzīgas draudzei un mācītājam kā ganam un ganāmam pulkam, kā ciešai vienībai, kā Kristus draudzei. Šai ziņā kalpo pat mums neparastā paraša: pēc dievkalpojuma pie baznīcas durvīm mācītājs sasveicinas ar katru baznīcēnu.

Neticu, ka vizitēšanas prakse un tamlīdzīgi darbi amerikāņu baznīcās sākās kādas spontānas nepieciešamības radīti. Amerikāņu luterāņu baznīca, līdzīgi visām citām šejienes baznīcām, ir bijusi no paša sākta gala immigrantu baznīca, un tāda tā vēl ir šodien. Tā organizē, uzmeklē jauniebraucējus, apmeklē tos mājā, aicina piedalīties baznīcas darbā, svētdienas skolā, un nevien palīdz ļaudīm atrast darbu, bet arī satikties sociālos sarīkojumos baznīcas pajumtē. Tas tā saglabājies līdz mūsu dienām un netikai sacenšoties ar daudzajām denominācijām, bet pat savā starpā.

Te jāpiespraužviena piezīme: tāda savstarpēja sacensība nekad nedrīkstētu izrietēt no materiāliem apsvērumiem, kā: sameklēt vairāk draudzes locekļus, pavairot kārtējos ienākumus utt. Lai gan arī naudas līdzekļi, kā paši zinām, baznīcai ir ļoti nepieciešami. Ja Latvijā ļaudis būtu ziedojuši savai baznīcai tikdaudz līdzekļus, kā tas notiek šeit, mēs būtu varējuši veikt daudz lielākus darbus kā tos, kas tika darīti: iekārtot bāriņu namus, vecu ļaužu mītnes, slimnīcas un sanatorijas, kam līdzīgi paraugi nebūtu visā Eiropā. Neba ir noliedzama naudas līdzekļu vērtība arī dzīvojot šai zemē, bet par to citreiz.

Lai arī kā mēs visu to novērtētu no sava redzes viedokļa, bet viens ir skaidrs, zīmējoties uz mums pašiem: vairāk kā jebkad tagad ir vietā ļaužu apmeklēšana viņu dzīves vietās.

Labais Gans nepamet savu pazudušo avi postā. Viņš atstāj deviņdesmit deviņas un iet meklēt vienu - zudušo, noskumušo, bēdu apņemto, varbūt ļaunu vilku ielenkto. Viņš uzmeklē to. Viņš to atradis, paceļ uz savām rokām. Ne ar bārdzību, vai pārmetumiem, bet priecīgs, ka izdarījis labu darbu, Viņš steidzas mājā, jau pa gabalu saukdams saviem draugiem: "Priecājieties līdz ar mani, jo tas, kas bija zudis, ir atrasts, tas, kas bija noskumis, ir iepriecināts, tas, kas rādījās miris - atkal dzīvo!"

Un, lai gan Evaņģelijā nav pieminēts, kā jutās bēdīgā un izbijusēs avs pēc tam, kad tā tika pārnesta atkal mājā, taču jāpieņem, ka tā bija pateicīga savam GANAM.

M. ROZENTĀLE

Reliģiskas ievirzes mūsu trimdas lirikā

II.

LATVIEŠU dzejnieku darbos trimdā ir vērojami tie paši reliģisko izjūtu noslāņojumi, kas 20. g.s. sākumā un mūsu valsts neatkarības laikā - l. senlatviskais, 2. panteistiskais un 3. kristīgais.

Senlatviskais elements viskrāšņāk ir pārstāvēts vienā no mūsu tagadnes lielākiem dzejniekiem - Jānī Veselī. Trimdas rakstnieku II. daļā viņš apgalvo: "Laima ar savu spozmi zeltīja manus ceļus." Nedomāju, ka J. Veselis ar savām latvju teiksmām gribētu vest latviešus pie senās ticības, bet ir devis brīnišķus dzejas tēlus, par ko varam priecāties tāpat kā par dzimtenes dabas ainavu vienreizīgo skaistumu. Bet Veselis nav tikai senlatviskā kopējs, viņa dzejoļos tēlojas Dievs - visa valdītājs un tiesātājs:

Dievs viens šai telpā valdonīgi stājas,
Lai mūžam nenorimtu gara kauja,
Reiz ļaundariem nāks beigās nāves pļauja,
Un visi izdzītie tad pārnāks mājās.

Daži dainu Dieva motīvi ir Andreja Eglīša dzejā, piem. Dievs kā tuvs ļaužu palīgs dzejolī "Arāja Vasaras svētki" -

Dievs tam aiz muguras svētīdams staigā
Zelmeni paijā un glauž.

Senlatviska uztvere. Dieva un dabas attiecībās vērojáma dzejolī "Bez vēja"

... ziediem viegli iedams pāri,
Dievs pārlaipoja zaļu āri.

un dzejolī "Vectēva nāve"

Puķainu nēzdogu
Priekā Dievs vēdina.

Dieva aktīvo līdzdalību dabas dzīvē redzam dzejolī "Zelta vālodze",

Sūnu kamene
Dievam matos dūc,
Kad viņš puķi tai
Medus pilnu plūc,
Un man cilvēkam
Galva jāatsedz,
Kad pa mākoņiem
Dievu ejam redz.

Dainās Dievs ir tēlots vientulis:

Kur, Dieviņi, tu paliksti,
Kad mēs visi nomirsim,
Ne tev tēva, ne tev mātes,
Ne īstā bāleliņa.

Tā pati doma ir K. Zāles dzejolī "Vientuļais" un dažos A. Kaugara dzejoļos, piem.:

Dieva dvēsele nerima
Mūžīgā vientuļa bēdās.

Dainās Dieva priekšstats pa laikam saistīts ar gaismas priekšstatu:

Lēni, lēni Dieviņš brauca
No kalniņa lejiņā,
Lai vējiņis nenopūta
S u d r a b i ņ a mētelīti.

Trimdas lirikā bieži lietāts baltas krāsas jēdziens, kas latvietim izteic nevien daiļo, bet arī labo. Palaikam pavīd trimdas lirikā Dieva epitets - Baltais. P. Ermanim ir dzejolis "Baltais Dievs", kuŗā šādas rindas:

Jel reiz ikvienam jūtams
Mūžā baltais Dievs.

A. Eglīša dzejolī "Mana aizsaule" ir tēlojums:

Tur slīd balta Dieva ēna,
Atskan dziedāšana lēna.

Panteistiskā uztvere jau stipra vecmeistara J. Jaunsudrabiņa dzejoļos, kur vērojam dabas un Dieva sakušanu. Viņš saka:

Nav taisnība, ka Dievs ir vecs,
Viņš mūžam jauns iet debess lokā
Ar zelta saules puķi rokā.

Visspilgtāk panteisma izjūtu, ka Dievs izteicas katrā radībā, varam vērot A. Eglīša dzejolī "Lielais Dievs" -

Es tevi redzēju, -
Mans Lielais Dievs,
Ar brūnu kameni
Tu lēnām staigāji
Pa sila pureni...
No rasas padzēries
Un manī pavēries -
Tu, Lielais Dievs.

Viens otrs trimdas dzejnieks meklē saskaņu ar Dievu dabā, piemēram var minēt K. Zāles pantu -

Nakts klusumā ver vārtus,
Tu eji, apstājies -
Pa palsu zvaigžņu taku
Tev iznāk pretī Dievs.

Daudzveidīgs mūsu trimdas lirikā ir kristīgā Dieva tēls. Trimdas dzejnieki apliecina, ka Dievs ir visa radītājs, kā to izsaka Elza Ķezbere dzejolī "Alpu galotne" -

Pauž katra krauja
Radītāja garu.

vai arī Andrejs Eglītis:

Dievs graudos asnus modina,
Lai dīgst, lai zemi godina.

Z. Lazda dzejolī "Dvēseļu deja" to pašu domu izsaka šādi:

Dievības dvaša un spēks,
Radībā ieguldīts, snaudis,
Vaļā raisījies brīvs,
Apņēmis vielu kā stars.

Un Pēteris Aigars saka -

Lai vārpas dzeltējot
var Radītāju paust.

Dievs ir cilvēka radītājs arī, lai minam F. Dziesmas rindas -

Mēs atminamies vēl,
ka Dievs mūs rokās tvēra,
Un zemi radīja - un cilvēku - tās kroni.

Dievs visu redz (K. Zāle - Būs gaismā tev atkal pacelties, Jo nomodā, nomodā ir tavs Dievs) un īstajā stundā būs soģis. (A. Eglītis: "Iznīcības šausmas" - "Ar pestīšanas dārdu, Lems Soģis uguns vemt). Dievs cilvēkam parādās mūsu trimdas rakstnieku darbos nevien kā soģis, bet arī kā sargs (R. Skujiņa - Gaišais sargs), saudzētājs, ceļvedis, miera devējs, asa rīkste, pārbaudītājs, visa zinātājs. (P. Aigars - "Pēdējā at-

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

POSTMASTER: If addressee has removed and new address is known, notify sender on Form No. 3547, postage for which is guaranteed.

bilde'' - ''Bez Dieva ziņas ziedinš nenomirst''). Pret visaugstāko veroties, dzejnieki apzinās sava prāta šaurību un savu niecību. To izteiksmīgi tēlo A. Eglītis dzejolī ''Tā neiemīli'' -

Jo Dievu skatīt nevar cilvēks
vaigā,
Tam godbijībā mūžs ir jānostaigā
No visa lielā saules attālumā.

Par pēdējiem jautājumiem Dievs atbildi cilvēkiem liedzis. Varbūt pašu cilvēku labā. Par to V. Strēlerte izsakās šādi:

Drebēsi - kādēļ gan esmu?
Augstumos klusēs Dievs.

Šim visvarenam, zinātājam Dievam dzejnieks noliecas ticībā. Citēšu F. Dziesmu:

Mans Dievs, nē, vai es to maz
domās pielaist spētu,
Ka dzīves izmisā es vairs tev
neticētu,
Ja esmu ticējis, kad ticēt bija
skaisti.

Tuvošanās Dievam notiek lūgšanā, par ko P. Ermanis ir izteicis šādus jaukus vārdus:

Ir lūgšana kā laipa spoži balta,
Pa viņu pāri cilvēks tiek pie
Dieva.

(dzejolī ''Divas lūgšanas).

Lūgšanu motīvi mūsu dzejā ir bagāti. Tur skan aicinājumi lūgt, dvēseles prasība pēc lūgšanas (Z. Lazda - Ar Dievu tikties meklē dzīvais gars), pēdējā atbalsta mēklējums lūgšanā. (P. Aigars - Ja viss tev zūd, lai paliek dievlūgšana), mātes mudinājums dēlam - Dēls, katru nakti Pestītāju lūdz. (P. Aigars). Trimdā lūgšanā lūdz spēku, izturību (E. Ķezbere - Tu vienīgais dot spēku vari), dienišķo maizi, saudzēšanu, mieru. (R. Skujiņa - Dod savu mieru man). Daudz variāciju lūgšanās ir V. Tomas dzejā. Viņa lūdz pilnīgi pretējas vēlēšanās piepildīt, tā rādot, ka pieņem dzīvi tās daudzveidībā, gan tās maigumu, gan bargumu. Netrūkst arī pateicības motīvu, lai pieminam tikai kaut J. Jaunsudrabiņa rindas -

Un Dievam pateicos par to vien,
Ka manas acis vied vēl šodien.

Jo plaša trimdas reliģiskā lirikā ir kristīgo svētku dzeja, sevišķi Ziemasvētku (T. Zeltiņš ''Ziemsvētki Vidzemē'', E. Zicāns ''Ziemsvētku zvani'', E. Ķezbere ''Ir atkal Ziemsvētki'', R. Skujiņa ''Svētā nakts'' un daudzi citi) un Lieldienu dzejoļi (A. Eglītis ''Lielā Piektdiena'', M. Timma ''Lielā Piekdtiena'' u.c.). Netrūkst arī Bībeles priekšstatu - Jēzus Kristus, Juda, Dāvids (K. Ābele, K. Dziļleja, A. Dagda u.c.).

Literātūra ir mūžīgi topoša tāpat kā dzejnieka personība. Ikdiena, laikmeta pretrunas un strāvojumi neizbēgami attēlojas arī dzejā. Tā līdztekus kristīgām atziņām un ticībai vērojam arī citas reliģiskas ievirzes. Nav ikvienam viegls ceļš uz skaidrību Dieva skatīšanā un uz stipru pārliecību. To apliecina P. Ermanis dzejolī ''Kad būs gals'':

Ceļš uz Dievu, uz mieru ir bezgala tāls, bezgala gaŗš.

Published by
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

For the spiritual care of Latvians of Lutheran faith, recently resettled in the United States.

For information write to the above address. Attention: Latvian Paper.

FRIEND OF HOME

English translation of the Latvian Paper MAJAS DRAUGS

Volume No. 2 | October 1951 | No.10/20

Pastor Carl W. Selmer

THE WORD THEY STILL SHALL LET REMAIN

On Wednesday October the 31st is the Reformation or the Day of the Faith Renewal. On this day the Lutheran congregations remember the day in 1517, when Luther started the movement of the reformation in Wittenberg, nailing on the door of the church of the palace his famous 95 thesis. With this step he publicly took place of opposition against the church of those days.

Luther knew but too well, that this step could lead him to the pile. However, he did not fear. He did only what his tried consciousness ordered him to do and he testified his conviction in the large meeting at Worms in these heroic words : "Here I stand, and I can not otherwise!" He could not go against his conscience.

What was that spring, of which he obtained such strength of heroism? In his Reformation hymn he sings: "The Word they still shall let remain, Nor any thanks have for it." The Word of God was that inexhaustible spring, from which he got his strength, - the Word of God which is sharper than the two edged sword. It slits and conquers even the most stubborn unbelieving heart and gives to every one who believes, new strength of life. Therefore Luther gave the Word of God into the hands of the people, in order that each one of them for themselves could find and understand God's mind, - that mercy and justice can not be inherited through the deeds of the law, but only through faith in Jesus Christ.

"It is written!" - Luther definitely stands upon this basis: - "Where there is the Word of God, there is also God Himself with all His wisdom." Therefore he has fought strictly and arduously, in order that this true Word of God for the Christian people would become "the lamp unto their feet and the light onto their paths" and "that being knit together in love, and unto all riches of the full assurance of understanding, that they may know the mystery of God, even Christ, in whom are all the treasures of wisdom and knowledge hidden... That no one may delude (them) with persuasiveness of speech" (Col. 2:2-4).

In the matters concerning faith, Luther always adheres to the original sources, the Holy Scriptures. The theories and dogmas of men deceive, one can not build the house of faith upon them. Tehy do not have a secure foundation, they wobble. But the Word of God remains eternally: "The Word they still shall let remain, Nor any thanks have for it!" That was his slogan. Therefore he translated the Bible into the language of his nation, and this translation of the Bible by Luther, was clearly showing the way back to old apostolic church through the darkness and the fog of illusions like a light-house, and not for the German nation alone. In every country which was touched by the refreshing waters of the Reformation, Luther had followers. Also we Latvians have inherited from this movement of the Reformation. We have been

given much, but much will be also asked from us. Do we really realize what a blessing has flooded over our nation from the holy Words of God? Are we not still God's debtors for those spiritual treasures, which our fathers have drawn from the truth of God's Word and have left as a dear heritage to us? But, see, we are living in the era of modern education, to whom the values of the Bible often seems obsolete. There are new floods of sin in the world, which endanger the virtues and holiness also of our nation, these are half rotten fruits at the tree of our lives.

We still have clearly in our memories the noble golden principles of Atlantic charta with its four freedoms, the realization of which might give back the lost freedom to several nations. Unfortunately, that still is not realized. But the "Charta" of Reformation has realized its ideals. First of all it emphasized the freedom of speech, that is the freedom to express ones opinions, what we see in Luther's 95 thesis. Then the religious, that is the freedom of conscience and conviction. And third the freedom of poverty, because Rome considered the poverty as a virtue, through which even salvation can be won. And at last the freedom of fear. Everybody feared the sufferings of purgatory therefore nothing seemed too much to pay, in order to save the soul from the flames of fire. But the desired peace after long struggles Luther found in the Word of God: "The righteous lives by the faith." The righteousness before God is not the merit of man. It is the gift of God's mercy. - Oh, what a tremendous difference between the times before and after Luther! How beautiful it is to stand in such a faith and look into the future without any anxieties and fears, because we are the children of light and the heirs of eternal life. -

* * *

Pastor K Kronis

O U R B R E A D

Text: John 6:35

When the day is growing dark in the evening and in the calendars one of the harvest days is already written, I look to the far-away skies over the distances flushed in the sunset, in order to perceive the house where I was born and in my thoughts I wander toward it, knowing that no one will forbid it, because the memories are one thingwhich can not be occupied by the men with the bloody star on their caps, nor can they be hindered by the blue-grey gendarme.

The years come and go and change. Behind me there remains the cross-roads like a tangled rope on the ground loosened from the cart of a refugee, and the road to the coming day, borrowing the expression of a poet, is: "indefinable, unknown." But there is an evening around the autumn-time, when I am standing in a back-yard on the Latvian soil and listening, how far ahead - in the direction of Riga - right and left beyond the forests, the boom changing in intensity, sometimes ghastly flashing, the mill of war is grinding. But it seems that a terrible silence, which deeper than the sea and higher than the mountain, covering the deserted houses and the abandoned fields, wants to crash this narrow strip of land, which like an abandoned, half-broken sword of a fighter still tries to pierce into both sides of the enemy forces galloping by. Only the whirlwind once in a while twirls through this narrow strip of land, flinging open the unlocked doors of a house or howling like a dog when it is driven back. At the line of the horizon it seems the glowing of the sunset in the skies diffuses with that bloody light, about which has been sung in the well known war folk-song, and under these flames that fire-bow is fuming which was

ignited from the homes of the Latvian land and hay barns at the banks of the rivers by the hands of the fugitive war-adventurers.

From that day, I have in my eyes that long since cut down. but in the chaotic days abandoned field of summer-wheat, like a bright yellow silk-scarf unfastened from some shoulder, which has fallen amidst the pale latvian fields and which in haste has been left unlifted by the refugees, forced to hurry toward the foreign-lands. That unharvested field was left by a farmer, in whose shelter I spent my last nights in my own congregation, the man, who like some others in this autumn, wanting only with his two hands to accomplish the work of several ploughers, did not accomplish anything. There were people, in whose souls like a cry in the timber-forest reflected deeply the restlessness and anxiety of this time, but in whose carriage and action was such a calmness, as if from the very creation of this earth nothing in this world would have gone from bad to worse. They hastened to reap and thresh their fields, while in other communities everything was already left. They harnessed their horses to the ploughs and hastened to plough more and more furrows, in order to sow one more and still another field for the winter-crops. That was done in emergency, in case the worst would come, when instead of awaiting the return of their wives and children and their flocks, which because of precaution were sent away already, in case they themselves would have to harness the horses at the last cart, which half-loaded was standing in the barn. But perhaps it won't be like that... That was an unyielding tribe, who stubbornly strove with both hands and hearts for tomorrow, when every moment was full, like the foundations of the social buildings, with the hidden explosives, which will flash up at the command. They thought only the thoughts of life, paying no attention to the dark rattling, which was heard far away on both sides, the sound of the death-mills. They did not seem even to mourn, when some one of the kin were killed in the East, wiping away tears at night, but at day time covering their faces with small worries and earthly thoughts.

And then the day came, when they were forbidden to go into their fields, but the armed foreigners, with an osier-stick cut in our own fields, inexorably pointed to the foreign-lands, and the heavy pistol at their belt hung like a signet, which affirmed this command. In the middle of the night came the order to get up, but only at the dawn of the morning the big gates of the barn creaked and the thresholds of the stable rumbled for the last time, impacted by the horse-shoes. People as calmly as ever lifted the last sacks into their carts, as if they were to go to the remotest field or mills. Only the movements were heavier and my host still went from one room into another, although he did not need anything. He stood at the orchard's fire-tree hedge and looked at the golden wheat-field, where the tied sheaves remained ungathered in shocks.

Perhaps this man was thinking about the daily bread, which he had learned from childhood on to win with efforts and sweat, perhaps about some other, which was not missing even then, when in the corn-bins the emptiness begins to clatter. It seemed he was thinking about the bread of which he long ago had learned to read about in an old, big book, whose worn out, blackened wooden covers was guarding pages, which were yellowish from age, like the dried out birch-barks and where in the old fashioned, curved letters were written about the bread of life. This book obviously has lain long on the shelf behind the books of agriculture, hidden behind the magnificent volumes of our own nation's as well as world's classic authors. As many, also the last possessor of this book probably were more often satisfied only with the bread, which the lap of earth had given.

But on that day I saw both breads on his table: the brownish, still not entirely cooled off loafs of bread from yesterday's batch, from which the soil's swelling power and the oven's warm kindness was radiating out, and the old book in the dark wooden covers, whose pages yellowish like the birch-barks was keeping the words about the bread of life in an old, difficultly readable print. Now when the one could run short, the other became indispensable.

We shook hands and parted, thanking each other for that good, with which man tries to serve his fellow-man,and wishing one another farewell we left - towards the unknown. There were many in our group from the tribe, who stubbornly believed in life even in the shadow of death. -

Each year, in the evening, when the calendar shows a date of one of the harvest days, in my memories I see his yellow wheat-field with its uncleared sheaves as a symbol of the sorrows of daily bread. And then I walk into his good-room, to look up the Gospel of John 6 in the pages of the Bible.

The daily bread! And - the Bread of life!

Another picture from the past: three quarters of a year later, when the shadows after the sunset hours seem to fall on the lawn of the yard not from the houses, and the frost does not climb up from the near by morass across the railroad tracks, but the mountains of Alps seem to lie over everything, although their snowy peaks, wrapped in clouds, seem to grow directly into the evening skies. The strange mountains lie also over the small, half decayed hut at the edge of the orchard, where a foreigner temporarily has found shelter. On the wall is hanging his worn Sunday suit, in the pockets of which there are certificates of graduated high schools and high postions. But now his only occupation is with a sharp eye to measure the left over piece of bread in equal slices, in order that the slices would be the same for tomorrow, for the day after tomorrow..., who knows for how long a time, because nobody knows now, when and how the next loaf will come. It is not the good fermented bread of home, through and through heated by the warmth of the oven, the good, porous bread, - it is a little salty and a little sticky and it sticks to the knife, sometimes crumbles and falls in big crumbs on the ground. The foreigner bends and with careful fingers picks up the bigger crumbs, to put them back on the plate again. And when nothing more can be seen through the small window, which instead of a window pane has a wooden bar, his thoughts go back to the cupboard with glass doors in his flat. The golden and silver backs of so many books there glittered like stiffened waves in his library. The authors had famous and popular names. But in these memories, the hand does not reach out for those. To-night there is no liking to read either clever or beautiful words. They would not help. It is necessary to have some special, strong, good, supernatural word, which would help to bear the life now, when the echoes of the second World War still resound and death has torn almost everything to pieces and stained everything with smoke and blood. He longs for a word, which would help him so he would not lose himself, when so much already has been lost. And he reaches for that book, the pages of which since his father's youth had not often been turned. It had the honour-place in the cup-board behind the polished glass doors, not in life. He tries to remember some sentence, which unbelievable but indispensable things affirm and prove to be possible. He tries to remember a sentence, which in the ghastly circle of transitoriness would announce the light of life. But he does not succeed to recall it entirely, he only grasps a few words, - like the crumbs, which fell on the cracked floor from the cut off slice of bread. Yes, he is picking up crumbs from the Bread of Life. Like him many have asked and are asking also now for them. But there are also people, who forget, who

do not know and who are simply too lazy to search for the bread of life...

And mainly - what is it: the bread of life? From which corn-bin at the sowing-time has its corn been taken? In which corner of the earth, at which of the quarters was its field, where its seed sprouted, grew and developed the ears and toward the fall accumulated in a new sweetness of grain? Who cleared its white fields in the harvest day and stored it in the barns? Which miller reached for an iron-chisel to sharpen the mill-stone for it? In which oven was it baked, and where was that table from which it was served?

Oh yes, it seems as if it is and it seems as if it is not related to our bread. "I am the bread of life," Christ has said about Himself. If so, then also that Bread has slumbered in the eternal lap, like in a deep corn-bin. Then also that Bread is sowed by the hand of the Great Host, in order that as the life of one man it would sprout, grow and ripen. Also to it has come the harvest time and it has been ground in the ghastly mills of death and has slumbered the determined time in the dark chambers of the earth. The visible sign of it now and then is put on the silver altar plates in our churches. All are invited to take it! They to whom the every day's life and the naked life only is not enough, they who - through the gates of life entered this earth, opening the gates of the other world leaving it, want to stay in an eternal, endless day, to be once there, where God entertains His family at the tables of heaven.

The bread of life!

No, Christ does not say: "I have such a bread," but "I <u>am</u> the bread of life." We must be united with Him; our spiritual life must remain in an uninterrupted contact with the divine strength of His personality. It is not His word only under which, as under our conviction put down in documents, sometimes we must sign our name. It is not only His words, in which the lesson about this life and eternity is expressed, and which we recognize and accept. It is also not only the doctrine, transformed from the truth of books into the reality of life in the course of our temporal life. It is His personality, from which every day all creation in our conscience rises like a new, never occurred, promised wonder. The divine part of this personality has been likened to the bread, with which we take into ourselves immortality. -

When a day, which is marked in the calendar by a harvest date, is growing dark in the evening, I remember the uncleared wheat field in my home-land and the opened verse of the Gospel in the Bible which remained on the table in the abandoned house. I know that people every autumn go out into the fields, to bind the corn sheaves in the whole world. I think, about the Latvian people even now - they whom God has not yet called to Himself, are eating their daily bread, however the bread might be and wherever they might be, abroad or in the home-country, even in painful Eastern slavery where they are receiving their famine norm. But we all know, this bread is not sufficient to prevent a man from collapse when facing transitoriness. By the way we never have been able to hold in our hands that much bread, still less to earn it, so that it would become the bread of life. From the earthly fruits we live today, tomorrow and another day, but putting them aside once, we go to become the earth and do not have the eternity. We need some other kind of bread, that which is mentioned in the Gospel of John, and by the eating of which, we will be able to win the eternity. When the last end piece of a loaf will be dried up and the new slice will be only promised, we will have more than enough from the strength which we will gain, being united with Him, the divine personality, who not only to

Our bread (Cont'd)

His twelve, but to all of His disciples, to the innumerable crowds on the earth testifies: "I am the Bread of Life."

(Latvian Hymnal 130, 4)

* * *

A. Prieditis

INTELLECT AND FAITH
(Continuation)

And even if the intellect by way of logical deduction would come close to a certain truth, there will always be a distance left between the intellectual valuation of a truth and the experience of truth. To bridge the gap, there comes help from something which we call faith. The reasoning leaves the truth outside of us. In order to appropriate the truth we shall trust in it. Faith does not ask for any intellectual proofs or evidences and yet it relies upon conviction. In the creation of this conviction the intellect also takes considerable part. It is completely wrong to take it for granted that intellect always opposes faith.

It is just intellect, which after a thorough analysis and criticism, if it can see only its own limits and does not exclude the evidence from other criteria, at last accepts these truths and makes them into axiomatical cornerstones, upon which it can build further its logical intellectual structure of the world-conception.

Intellect and faith never are enemies. They both cooperate and supplement each other. There is no conception of the world, whether it be spiritual or materialistic,in the building of which both elements would not partake. And always it is the intellect which builds the structure upon the foundation of faith. We should not forget that the structure of all the materialistic sciences is built upon axiomatical grounds. This fact will be confirmed by every serious conscientious scientist.

Always faith is a force (an active state of the soul), and intellect but a function or instrument, at the service of that force. In this respect even atheism is faith and an atheist is a believer. His intellect cannot prove him the non-existence of God. His intellect only serves his power of faith, in building upon the foundation of his faith an atheistic philosophy of life.

Neither the skeptic nor the credulous man has faith. The skeptic, however, already has a well-trained intellect, which in the case of the creduluous has remained undeveloped. The skeptic has no will to believe, he will not train and develop his power of faith, whereas the credulous is not able to do it before he has developed his intellect, which could serve the faith. Therefore the skeptic is closer to faith than the credulous.

Faith and credulity are always enemies. One of them is a force, the other one bears testimony about weakness. Where there is one, there cannot be the other. Faith can be obtained but for a high price. We cannot believe in any truth before we have questioned it with our intellect. Doubt always comes before the faith. Only credulity can dispense with doubt. Therefore it is so unstable and changeable.

However, doubt (skepticism) should never be more than only a method for the establishment of truth. If the intellect cannot reach a farther point than doubt, then it has come to a standstill half way from its goal. Although the instrument has been sharpened there still remains the necessity of learning how to use it. A skeptical man usually has an irresolute character. He has no will to make decisions, he has no will to believe in those evidences, which his soul has received from various sources and which have been proved by doubt.

We should realize that the power of faith grows only in training. Each training, especially at the beginning asks for tension of will. Therefore, hand in hand with the development of intellect should go the development of will-power, otherwise man cannot reach the next stage and has to remain on the standpoint of skepticism. (The question about the connection between the power of will and the power of faith has been more thoroughly discussed by the American philosopher and psychologist William James in his book "The will to believe" and his other works).

Discussing faith, however, we generally do not mean this force of the soul itself, but the belief in the highest categories of truth, i.e. the religious truth. In this case we shall not contrast intellect with faith (we already recognized that such a contrast does not exist), but philosophy with religion.

Philosophy is dealing with abstract principles, religion looks for the fundamental principle, which is not abstract, but alive, concrete and personal. In the abstract principles only the philosophers are interested. Whereas the living fundamental principle interests the whole world, including philosophers. Philosophy lives on the intellect; religion on a different element, which is irrational indeed, but which nevertheless is a fact, a part of human nature, a deep and the deepest of all intentions and tendencies, entirely independent of them and autonomous.

The historians of religion, when investigating the primitive religions are doing a fruitless work in making the attempt to explain each religious belief by a social necessity or by a hygienic emergency by a hidden reason of rational nature, which has but a religious appearance. The religious sentiment is and remains a fundamental phenomenon behind which there is no possibility whatever of finding other reasons external to the domain of religion itself (cf. R. Otto "Das Heilige").

Philosophy is serving this fundamental phenomenon in the same way as intellect serves faith. There is a good example for that in St. Paul's epistles. Also the writings of St. John are full of the most high, real philosophy. Philosophy can exist without religion as well as the intellect without faith but in this case again, it is like a tool which cannot be properly used, like an arrow without the bow. Philosophical discussions themselves are but the sharpening of the weapon. However, philosophy, too, as well as the intellect. on which the former lives, has its limits. Philosophy surely can make an approach to the most high truths, which are irrational, but it cannot attain them. This is the real reason why these truths in the Scripture are not hidden in letters, words and sentences, but behind the word, below the word, in between of the words. And it surely is not the intellect which grasps and comprehends those truths.

In vain shall we ask our intellect for any news about God to the intellect. He who does it forgets that the eye sees the sun only through the light, the source of which is the sun. In order to receive any news about God the intellect should be full and saturated of and by God, otherwise it will search for Him in vain.

Intellect and Faith. (Cont'd)

Unfortunately it is exactly that which some people are asking their intellects to do. They have forgotten that where there is no light, can be but darkness.

As soon as religion can be philosophically investigated, i.e. explained by intellect, it ceases to be religion. Keeping in mind the difference between intellect and sense, we can say: always and in all times religion has been only foolishness to the intellect, but nevertheless this foolishness reveals the highest sense.

* * *

Prof. K Kundzins

THE TRUTH CONQUERS
Observations

II.

Here, first to my mind come some events, which are in connection with the blessed conferences in the "Study Center" in the British Zone, which were established near Goettingen by efforts of the representatives of the Lutheran World Federation (American Churches). From the beginning one or another with certain doubts looked upon this undertaking, saying: What good can come out of this? Won't they be only the people of incidents, various "seekers for advantages" who will come together there, using the opportunities of no travel expenses and free supplies, desiring changes and amusements? Perhaps one or the other among the listeners, especially at the beginning, also belonged to this category of people. But soon it proved, that the face of the attendants, whereof these conferences consisted, was defined by quite another sort of people. Looking from the outside, they represented various groups, ages and professions: there were youths and middle aged people, former soldiers and the representatives of the intellectual professions, students and teachers. But almost all of them were united by one desire, to get clear in themselves and to obtain something more valuable, than the usual emptiness of the life in camps, to untie themselves from the insignificant and the every-day worries, also from their own tiny "self" with its tiny joys and pains, and in the guidance of Christ to win the content of life and aims, which never fails. One teacher, who in the home-country adhered to the left deviation, probably thinking, that that will more sincerely put in for the orphans of life and the social justice, and who now stood at the ruins of her previous illusions, began to grasp, that what she searched in vain, is abundantly given by Christ and his Testament. She asked shyly, whether it still would be possible also for her to become useful, teaching Christ's way to the children. She asked to be allowed to work in the Sunday school! An invalid testified: I have lost everything, upon which I have hoped someday to build my future. I have become a miserable cripple, who seemingly is not useful for anything anymore. But in listening to the Eternal words, I was embraced by some brightness. It was as though God Himself would have taken place beside me. It seemed to me I heard His voice saying: To me you also still can be useful, with your crippled body. Has not Christ said: "Go out into the streets and lanes of the city and bring in hither all what you find: the poor and maimed and blind and lame, in order that my house may be filled (Luk. 14, 11:23). This and similiar examples could be multiplied. And the days which came, showed that the meditations and conceptions were followed by deeds. The meetings in Imbshausen created new life. More sincere and successful became the work of the Sunday schools. The students were discussing the problems arisen. Others actively engaged in the congregations' lives in camps. A student of the science of engineering M.O. with his activity in one distant camp, which was one of the most sad looking

in the matter of outward appearance, kindled the spiritual fire, in the warmth of which for a long time were basking many young and old: there originated the children's choir, devotional meetings and so forth. Worth mentioning is also the medical student, later doctor B., who found joy visiting hospitals of city Hamburg in his spare time, bringing holiday greetings and small gifts to the afflicted compatriots, and thus bringing also a living proof, that they are not forgotten.

Recalling the intellectual impulses and determination, which arose in many, one would like to believe, that the same bright power of Christ has not left them also now, when they are mostly scattered all over the world. They are building new lives, here in U S.A. and in other countries.

All this shows, that our time recognizes also some other life, not only the sadness for the lost and darkness of the hopelessness. Are they not the beams from the light of the Eternal morning, about which the poet says, that they are the reflection of God's countenance?

* * *

Dean A. Birznieks

THE ALIVE AND POWERFUL WORD OF GOD
(In regards to the Latvian Bible festival)

The Latvians do respect the Bible. The best testimony for that is the Latvian Bible festival, which was held annually in every Latvian church. The attendance at those festivals was very large. The most prominent of our speakers were invited to preach at these Bible festivals. Thus with his sermons of the Bible festivals, until these days we have in our memories the pastor, writer and poet Juris Neikens. In recent years popular in our nation was Dr. K. Beldavs and others. The first translation of the Bible into the Latvian language by Gliks was a generally acknowledged event in the spiritual life of the nation. The Bible always has been honored on every farm and in every family.

Why this respect? The word of the Bible and the announced word based upon the Bible has made of the nations Christian nations and men, Christian men. Without the word of the Bible it could not have happened and does not happen today, where the unchristian nations become Christians. The Bible reveals to us God the Father and Jesus Christ the World's Saviour. Without this Word of the Bible we would lose the distinctiveness and safety of God, neither would we recognize "on what the nations have hoped." And even if the Words of the Bible have been interpreted and understood differently, and even if the Christian confessions often have not the same meanings about the true text and understanding of the Bible, yet the Bible is and remains a Book which can not be compared with any other book, that is, a Book in which "the people in the strength of Holy Spirit have spoken." And what they have spoken, remains spoken for all the times. Therefore the Bible never grows old. The Bible is always new and in its word there is always to be heard the voice of God. Therefore, it, as well as the announced word based upon it, always is living and powerful Word. How could we exist without this Word? What could strengthen us, as the living Word of God: Who could be such a powerful Judge? We know with whom Jesus has compared the man who hears his Word and does it. That is the man, who builds his house on the rock, which no storms and floods are able to destroy. They are the people, who have a safe and strong foundation to their

lives. How could we and our congregations exist, if they would not have the Word of God anymore, which strengthens and cheers and leads them? In the changes of times and perils, also in the disasters and complications of our personal life, the Word of God has always been the one, which has strengthened the hearts and cheered them in the most gloomy days. The Word of God is living. It can support every one of us in all our sorrows and hardships. But the Word of God is powerful not only to console and strengthen us, it is powerful also to judge us. The Word of God is powerful to discover all the errors and evils, also those which are hiding in the thoughts and hearts, and as Word of God proves, often is felt like a "sharp, piercing sword". It cuts and slits, but not to condemn, but to - save. The Word of God is a judge, because men do not comply with the demands of God's Word and often are very far removed from it. Thus almost every word could become our judge, sometimes a very ruthless and sharp one.

The Word of God speaks about the faith in God. Does it not judge our unbelief, disloyalty, all our doubts? The Word of God reveals to us the world's Saviour. Does it not judge the men who think they can save themselves and anticipate that the world will save itself? But such judgment is necessary, in order that the man would free himslef from his erroneous self-confidence and would permit himself to be re-created a new individual. - The Word of God declares God's love above everything. Does it not judge the men, who trust in worldly goods, wisdom and other idols? The Word of God invites man to love his fellow-man, to serve and bless the one, who curses us. Does it not punish and judge those, who are living according to the thought of retaliation "eye for an eye and tooth for a tooth"? Who can describe it all, how God's Word is judging! Every one of us has experienced, how sharp sometimes the Word of God is, and how it cuts into our hearts? But how could we exist and how could we become God's people, if the God's Word itself would not disclose to us our unbelief, our sin? God's Word must judge us, in order to free us from the distress, in which we are sinking or could sink, to heal our souls and to raise us from darkness into the light of life.

To a young pastor it sometimes seems, that he must declare with greater forcefulness the power of Word of God. After a time also such affected pastor notices, that the Word of God itself is judging and more ruthlessly, more thoroughly and effectively, than we can. It is in the power of God's Word to strengthen us, more than a man would be able to do. The truth of God's Word itself tests and judges more than we can imagine.

Together with all the large Christian congregations we thank God for His living and powerful Word, which He has given to us, but we still are very far from that which we observe in the Lutheran congregations here. Before each service the adult members of the congregation assemble for the Bible studies. There they learn to know the Holy Scriptures, which is right and comprehensible. The more we occupy ourselves with the Holy Scriptures the more they attract us. The concealed truth in God's Word very often is to be searched very deeply, only then it reveals in its attractiveness and might. Therefore among the members of the congregations here are people who know the Bible admiringly well and put the words of the Bible in the foundation of their lives. It is interesting that here we observe the respect for the Bible not only among the members of the congregations but often also among the people, who do not belong to any church. They speak with respect about the Bible and recognize the doctrines of the Bible not only as useful for life, but also indispensible and the only ones, in accordance with which the true life can be formed. And together with M. Luther we can say even today: The Word they still shall let remain... (488, 4).

* * *

Pastor Eduards Zvirbulis

MY EXPERIENCE IN A LUTHERAN PARISH OF AMERICA

Asked by the editor of Majas Draugs to explain some questions in the life of the American church regarding the observations of American congregations in my care, first of all I want to talk about the relationship between the members of the congregation and the pastor.

I remember, some years ago, when we still were in DP camps, in one of the circulars issued by the Central Administration of Latvian Ev. Luth. Church our Archbishop asked the pastors to visit the members of their congregations. That seemed like a very nice idea, but somehow it did not seem to be possibly compatible with the peculiar opinions and customs of our spiritual life. For the fulfillment of it we also did not have time anymore because of emigration.

In the American congregations visitation is one of the deepest constructive foundations of them and it seems to me also, that now it should not be missing in any of the Latvian congregations or groups of spiritual care.

Naturally the visitation of the members of the congregation can not be one-sided. It is not enough that the pastor visits the members of his congregation. The members of the congregation also must wish his visits. That is not only an official courtesy-visit, that is also not only a short call. That is the task of the fellow-men. The pastor listens to the hardships and sorrows of the people and tries to solve them wherever and however it is possible. Secondly - that is deeply a Christian religious task - in the mutual prayer to seek for a strength in the Spring, in which the clearness and allay never disappear - for the spirit as well as for the flesh. Standing upon this basis of course, there can not be any talk about the lack of the mutual contact,the unfamiliarity and the lack of unity.

But as I already mentioned, this action must be both-sided. What good would it do if the arriving pastor would find doors and hearts closed, busy people. Also in my visitations once I did not get further than the threshold of the front door. I arrived at a time, when the host with his fellow-workmen were enjoying the food and drinks. That, of course, could not have prevented me from coming another time, but the mentioned person died soon after that from a heart-attack.

I must confess, that the visitation not always is a very easy or pleasant work, but if it is respected as indispensable and if it is thus also understood by the members of the congregation, then the visitation might have also undeniable results in the religious as well as the social life, bringing into the relationship between the members of congregation and the pastor more blessed contact.

Of course, the visitation of old, sick and decrepit people will be greeted by all. However, some will say: does the visitation reach its true purpose after all? Are not the people bound to the pastor, to the church only by the external duty, whereupon the true way is the free, inner disclosure of will and self-initiative.

Living in our country, we definitely would persist: to visit only the sick, old and decrepit, and the depressed people, because with others we would meet at the services. at the congregational meetings, at the congregational festive-events or also in the office of the congregation for various reasons. Because of our Lutheran attitude otherwise it was unnecessary. However, observing it with

today's eyes, everything seems too little to establish those ties of friendship and acquaintance, which would be so necessary for the congregation and the pastor as the shepherd and the herd, as the firm unity, as Christ's congregation. For this purpose serves even the custom unfamiliar to us: the pastor is greeting every member at the door of the church after the service. I do not believe that the practice of visitation and tasks like that in the American church began created by some spontaneous necessity. The American Lutheran Church, similiar to all the churches here, has been from its very beginning the church of the immigrants, and such she is even today. She organizes, looks up the newcomers, visits them at home, invites them to participate in church work, Sunday School and not only helps to find the jobs for people but also helps them to meet at the social gatherings under the roof of the church. Thus it has preserved until our days, not only competing with many other denominations but also among themselves.

Here must be attached just one remark: such mutual competition should never result from the material considerations, such as: to win more members for the congregation, to increase the regular income etc., although the money, as we all know, is very necessary for the church. If in Latvia people would have donated to their churches as much, as it happens here, we could have accomplished much more than had been done, by establishing orphan homes, old-peoples homes, hospitals and sanatoriums, the examples of which could not have been found in the whole of Europe. Also living here in this country the value of money is not deniable, but about that we will talk some other time. No matter how we estimate this all from our point of view, one is clear, which concerns ourselves: more then ever, now is essential the visitation of people in their homes. The Good Shepherd does not abandon His lost sheep in distress. He leaves the 99 and goes to search that one - the lost one, sad, the sorrow-stricken, perhaps surrounded by evil wolves. He looks it up. Finding it, he lifts it on His arms, not with severity or rebuke, but gladness, that a good job has been done, He hurries home, calling already from a distance to His friends: "Rejoice with me, because that, who was lost is found, and that who was sad is cheered up and that who seemed dead - lives again!"

And though in the Testament is not mentioned, how felt the sad, frightened sheep, when it was carried back home, however, we must presume that it was grateful to its Shepherd.

* * *

M. Rozentale

RELIGIOUS TENDENCIES IN OUR EXILE'S LYRICS

II.

In the works of the Latvian poets in exile there can be observed the same gradations or religious notions, which were at the beginning of the 20th century and in the time of independence of our state - 1. the ancient Latvian, 2. the pantheistic and 3. the Christian.

The ancient Latvian element is represented most magnificently by one of our greatest poets - Janis Veselis. In the II part of the Writers in Exile, he affirms: "The goddess Laima with her brightness, gilded my paths." I do not think, that J. Veselis with his Latvian myths would want to take back the Latvians to their ancient faith, but he has given wonderful poetical images, wherein we can take

pleasure, just as in unique beauty of our country's landscape. But Veselis is not the cultivator of only the ancient, in his poems there is also portrayed God as the ruler and judge above all:

God alone in this space stands imperiously,
In order that intellectual struggle would never cease,
Once harvest of death at the end will come for the evildoers.
And all the expelled then will come back home again.

Some motives of the folk-lore god is also in the poems of Andrejs Eglitis, for example - god as a close assistant to the people in the poem "The Whitsuntide of the plougher" -

God blessing follows him
Caressing and smoothing the field.

The ancient perception of God and relations in nature is observeable in the poem "Without wind"

- - - going over the blossoms lightly,
God crossed the green field.

and in the poem "The death of the grandfather"

The flowery handkerchief
God is waving out of joy.

The active participation of God in the life of nature we see in the poem "The golden oriole":

The wild-bee of moss
Hums in the hair of god
When he picks for it
A flower full of honey.
And I as a man
Must uncover my head
When in the clouds I see
God walking by.

In the folk-songs god is portrayed as lonely one:

Where will you, god, remain
When we all die,
You have neither father, nor mother
Nor a real brother.

The same thought is in the poem of K. Zale "The Lonesome" and in some of A. Kaugars poems, for example:

God's soul did not cease
To sorrow in the eternal loneliness.

In the folk-songs the perception of god usually is connected with the perception of light:

Slowly, slowly god was coming
Downward from the hill
Thus his silver coat won't be
Blown off by the wind.

In the exile's lyrics there are often used the term of the white color, which expresses to the Latvian not only the pretty, but also the good. Once in a while in the exile's lyrics there appears the God's epithet - the White. P. Ermanis has a poem "The White God", in which there are such lines:

To every one in his lifetime
The white God is perceptible.

In the poem of A. Eglitis, "My other world" there is a presentation:

There glides the white shadow of God,
And a mild singing resounds.

The pantheistic perception is already strong in the poems of the J. Jaunsudrabins, where we observe the melting together of God and the nature. He says:

It is not true, that God is old
Eternally young he walks in the ark of the skies
With a golden sun-flower in his hand.

Throughout the notion of pantheism, that God expresses in every creature, we can observe in the poem "The Great God" by A. Eglitis -

I saw you, -
My, Great God,
With the brown wild-bee
You were walking slowly
On the forest-flower...
From the dew you drank
And looked at me
You, Great God.

One or another of the exile's poets search the harmony with God in nature, for example one of K. Zale's verses can be mentioned -

In the silence of the night you open the gates,
You walk, and stop -
Through the fallow star-path
God comes to meet you.

Multiform in our exile's lyrics is the image of the Christian God. The exile's poets attest that God is the creator of everything, as it is expressed in the poem "The peak of the Alps" by Elza Kezbere -

Every steep bank declares
The spirit of Creator

or also Andrejs Eglitis:

God awakens the buds in grains
Let them sprout and honor the earth.

Z. Lazda in the poem "Dance of the souls" thus expresses the same thought:

The breath and strength of deity
embedded in nature has slumbered
Released free,
has embraced the substance like rays.

And Peteris Aigars says -

So that the ears growing yellow,
could proclaim the Creator.

God is also the Creator of a man, let us mention the verses by Fr. Dziesma -

We still remember
That God seized us in His hands
And created the earth and the man - its crown.

God sees everything (K. Zale - And you will raise again in light, For really awake is your God) and he will be the judge at the right hour. (A. Eglitis: "The horrors of extinction" - With the rumble of redeeming, Will decide the Judge the eruption of fire). God appears to man in the works of our exile's writers not only as a judge, but also as a guardian (R Skujina - The bright Guardian), the care taker, the leader, the donor of peace, the sharp scourge, the examiner, aware of everything (P. Aigars - "The last reply" - Without God's consent not a blossom dies).

Looking at the Almighty, the poets are conscious of the narrowness of their minds and their vanity. This is very significantly portrayed in A. Eglitis' poem "Do not become fond of" -

For man can not see God face to face,
In reverence he must spend his days
From all that Great in the distance of a sun.

About the last questions God has denied the answer to men. Perhaps for the good of the people themselves. This V. Strelerte expresses in the following manner

You will tremble - why do I exist?
But God will keep silent in the high.

To this almighty, all knowing God the poet bends in faith. I will quote Fr. Dziesma:

My God, even in my thoughts I could not tolerate it,
That in the despair of life I could abandon you,
When I have believed you, when it was beautiful to believe.

The approaching to God is through the prayers, about what P. Ermanis has said such nice words:

The prayer is like a foot-bridge so shiny white,
Across it the man gets to God

(in the poem "Two Prayers".)

The motives of the prayers in our poems are rich. There are invitations to pray, and then again the soul's demands for prayers (Z. Lazda - To meet with God, the

living spirit is seeking), and the search for God's support in prayer (P Aigars - If you would lose everyting, keep the prayer), the mother's urge to her son - Son, pray to the Saviour every night (P. Aigars).

In exile strength and endurance are prayed for in a prayer (E. Kezbere - You alone can give us strength), for daily bread, protection, peace (R. Skujina - Give your peace to me). Many variations in prayers has V. Toma in her poems. She asks quite the contrary wishes to be fulfilled, thus showing, that she accepts life in its multiform, its tenderness as well as its severity.

We do not lack also the motives of gratitude, let us only mention the verses of J. Jaunsudrabins -

I am grateful to God if only for that,
That my eyes still today are seeing.

Very wide in the exile's religious lyrics is the poem of Christian feasts, especially Christmas (R. Zeltins "Christmas in Vidzeme", E. Zicans "The Christmas' Chimes", E. Kezbere "Again is Christmas", R. Skujina "Holy Night" and many others) and the Easter poems (A. Eglitis "Good Friday", M. Timma "Good Friday" a.o.). We have also the Biblical motives - Jesus Christ, Juda, David (K. Abele, K. Dzilleja, A. Dagda a.o.). The literature is constantly incipient, just like the personalities of the poets. The controversies and currents of every era inevitably reflect also in the poetry. Thus alongside with the Christian perception and faith we observe also other religious tendencies.

Not every one has an easy way to a distinctness of God's perception and to a strong conviction. This is testified by P. Ermanis in the poem "When the end will come".

The way to God, to peace is very far, very long.

* * *

Published by
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Ill.

For the spiritual care of Latvians of Lutheran faith, recently resettled in the United States.

For information write to the above address,
Attention: Latvian Paper